

ŽALBA PROTIV RJEŠENJA DONESENIH U KAZNENOM POSTUPKU

U članku se analiziraju zakonske odredbe i praksa sudova koja govori o žalbi na rješenje, jer sudovi u pojedinim stadijima kaznenog postupka donose rješenja različitih vrsta. Protiv nekih od njih žalba je u potpunosti isključena, to su rješenja koje donosi Vrhovni sud, protiv drugih rješenja žalba je izričito dopuštena, protiv nekih rješenja žalba u načelu nije dopuštena, ali može biti dopuštena ako je to izrijekom navedeno, dok se određeni broj rješenja uopće ne može pobijati posebnom žalbom, ali se ta rješenja mogu pobijati žalbom s kojim se pobija presuda.

1. UVOD

U tijeku kaznenoga postupka sud donosi svoje odluke u obliku presude, rješenja ili naredbe. Na presude i rješenja nezadovoljne stranke mogu izjaviti žalbu, dok na naredbe koje sud donosi žalba nije dopuštena. Različitim naredbama sud upravlja kaznenim postupkom radi čega, po samoj prirodi stvari, na njih žalba nije dopuštena jer bi dopuštanje žalbe dovelo do odugovlačenja postupka, a izdane naredbe sud i tako može u svakome času izmijeniti ili staviti zvan snage ako se za to ukaže potreba.

Za razliku od naredbe, rješenjem se ponekad samo upravlja postupkom, a u drugim slučajevima rješenjem se može odlučivati o samoj suštini stvari.

Ima takvih rješenja protiv kojih je žalba u potpunosti isključena, dok je protiv drugih izričito dopuštena. Protiv nekih rješenja žalba u načelu nije dopuštena, ali može biti dopuštena ako je to izrijekom navedeno, dok se određeni broj rješenja uopće ne mogu pobijati posebnom žalbom, ali se mogu pobijati žalbom s kojim se pobija presuda. Žalba protiv rješenja koje donosi Vrhovni sud, bez obzira u kojem stupnju odlučuje, nije dopuštena.

Kada sud drugoga stupnja odlučuje istodobno o žalbi na presudu i o žalbi na rješenje, donijeti će o tim žalbama dvije odvojene odluke.

Donesena rješenja sud ispituje se samo u povodu izjavljene žalbe, nikad po službenoj dužnost. Kada je žalba na rješenje izjavljena sud će rješenje ispitati u pravcu žalbenih navoda ali će po službenoj dužnosti paziti je li za donošenje rješenja prvostupanjski sud bio stvarno nadležan, je li rješenje donijelo ovlašteno tijelo, te je li na štetu optuženika povrijeđen Kazneni zakon odnosno postoji li povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 367. stavka 1. točke 11. Zakona o kaznenom postupku.¹

¹ čl. 398. st. 4. ZKP

Od ovoga pravila postoji jedini izuzetak i to u postupku izručenja okrivljenih i osuđenih osoba. U koliko vijeće nadležnog suda ustanovi da nije udovoljeno zakonskim pretpostavkama za izručenje, donijet će rješenje da se molba za izručenje odbija. To rješenje dostavit će taj sud po službenoj dužnosti Vrhovnom sudu Republike Hrvatske, koji će nakon saslušanja javnog tužitelja potvrditi, ukinuti ili preinačiti rješenje, kako se navodi u odredbi čl. 517. st. 1. ZKP.²

Uvijek kada je žalba protiv rješenja dopuštena, moguće je o njoj ili u povodu nje odlučivati isključivo u dva stupnja, trećestupanjsko odlučivanje na rješenja nije moguće. Odlučivanje suda u tri stupnja rezervirano je isključivo za presudu.

2. PODNOŠENJE ŽALBE I NJENE POSLJEDICE

Protiv rješenja žalba se podnosi sudu koji je donio predmetno rješenje. Žalba protiv rješenja podnosi se u općem roku od tri dana od dana dostave rješenja u koliko Zakonom nije propisan neki drugi, kraći ili eventualno dulji rok za izjavljivanje žalbe.

Ako okrivljenik ima branitelja rješenje će se dostaviti i njemu i njegovom branitelju, a ako su rješenje primili u različite dane rok za žalbu će se računati od kasnijeg dana.

U koliko žalitelj ne poštuje rok za izjavu žalbe na rješenje sud će žalbu kao nepravodobnu odbaciti kako se navodi u odluci Vrhovnog suda Republike Hrvatske³ u kojoj sud ističe da je pobijano rješenje ošt. kao tužitelj primio je dana 6. veljače 2001. godine (utorak), a istog dana i njegova punomoćnica, kako to proizlazi iz dostavnica. Rok za podnošenje žalbe isticao je dana 9. veljače 2001. godine (petak). Žalba ošt. kao tužitelja po punomoćnici zaprimljena je na prvostupanjski sud dana 19. veljače 2001. godine, a prema urudžbenom pečatu pismeno je predano kao preporučena pošiljka pošti dana 16. veljače 2001. godine. Iako u spis nije uvezana omotnica žalbe, nedvojbeno je da je ista predana pošti upravo 16. veljače 2001. godine, jer je taj datum naveden u samoj žalbi. Datum predaje pismena pošti preporučenom pošiljkom smatra se danom predaje sudu, temeljem odredbe čl. 82. st. 3. ZKP. Iz gore navedenog slijedi da je žalba oštećenika kao tužitelja podnesena dana 16. veljače 2001. godine, dok je rok za podnošenje isticao dana 9. veljače 2001. godine, pa se stoga radi o nepravodobnoj žalbi, a bez obzira na to što pobijano rješenje ne sadrži uputu o pravu na žalbu,

² Po pravnom stajalištu Vrhovnog suda Republike Hrvatske, optužni akt sestre okrivljenika, kojim ona stavlja okrivljeniku na teret učin kaznenog djela krađe i prevare iz čl. 165., te čl. 171. st. 1. Kaznenog zakona Republike Srbije (čl. 216. st. 1. KZ i čl. 224. st. 1. KZ Republike Hrvatske), analognom primjenom domaćeg zakonodavstva, i to čl. 237. KZ Republike Hrvatske kazneni postupak se pokreće privatnom tužbom, a izložene tvrdnje sestre okrivljenika sadržane u optužnom aktu, kojeg ona naziva "optužnicom" ne pružaju čak ni osnove sumnje da bi okrivljenik počinio odnosna kaznena djela (na štetu svoje sestre), sve to još u okolnostima da nema dokaza da bi po Općinskom sudu u Subotici za okrivljenikom bila izdana tjeratica i pritvor određen rješenjem. Iz izloženog proizlazi da u molbi Saveznog ministarstva pravde SR Jugoslavije nisu priloženi dokazi o osnovanoj sumnji da bi stranac G. M. počinio odnosna kaznena djela, zbog čega dakle nisu ispunjeni zakonski uvjeti iz čl. 512. toč. 7. ZKP/93, u uvjetima kada ni ovlaštena tužiteljica – privatna tužiteljica nije svoj zahtjev učinila dovoljno vjerojatnim, u nedostatku bilo kakvog dokaza koji bi pružao dovoljnu osnovanu sumnju određenog stupnja vjerojatnosti o učinu kaznenih djela iz čl. 165. Kaznenog zakona Republike Srbije, te čl. 171. st. 1. Kaznenog zakona Republike Srbije. Stoga Vrhovni sud Republike Hrvatske, odlučujući temeljem čl. 517. st. 1. ZKP (rečenica druga), nalazi da nije udovoljeno zakonskim uvjetima za izručenje stranca G. M. Saveznoj Republici Jugoslaviji iz naprijed izloženih razloga, a posebno još u uvjetima kada već egzistira pravomoćno rješenje o izručenju okrivljenika Republici Rumunjskoj. Iz svega naprijed izloženog proizlazi da je preispitivano rješenje u svemu pravilno i na zakonu osnovano, zbog čega je na temelju čl. 517. st. 1. (rečenica druga) odlučeno kao u izreci ovog rješenja. (Iz odluke VSRH, II 8 Kr-328/01 od 20. lipnja 2002.)

³ Iz odluke VSRH, IV Kž-31/01 od 14. lipnja 2001.

jer je ošt. kao tužitelj zastupan po odvjetnici, koja kao takva poznaje odnose Zakona o kaznenom postupku, pa je žalbu na temelju čl. 398. st. 3. ZKP valjalo odbaciti.

Kraći rok za žalbu na rješenje od tri dana predviđen je za žalbu protiv rješenja kojim se određuje, produljuje ili ukida pritvor. Kad se istražni sudac ne složi s prijedlogom državnog odvjetnika za određivanje ili ukidanje pritvora, donijet će rješenje kojim se njegov prijedlog odbija. U takvu slučaju državni odvjetnik ima pravo žalbe u roku od četrdesetosam sati. Žalba ne zadržava izvršenje, a o njoj odlučuje vijeće iz članka 20. stavka 2. ZKP u roku od četrdesetosam sati.⁴

Protiv rješenja vijeća Vrhovnog suda Republike Hrvatske kojim se određuje, produljuje ili ukida pritvor žalba nije dopuštena, osim kad vijeće Vrhovnoga suda odlučujući prema odredbi članka 104. stavku 4. i 5. ZKP odredi pritvor okrivljeniku protiv kojega nije bio određen pritvor. Žalba protiv tog rješenja je dva dana, ona ne zadržava njegovo izvršenje, a o žalbi odlučuje vijeće Vrhovnoga suda sastavljeno od petero sudaca.

Rokovi koji se računaju na sate ne produljuju se na slijedeći radni dan u koliko kraj roka pada u nedjelju ili dan kad sud ne radi, pa Vrhovni sud u svojoj odlici⁵ navodi da je prema čl. 110. st. 1. ZKP, zakonski rok za podnošenje žalbe protiv pobijanog rješenja četrdesetosam sati, žalitelj je mogao pravodobno podnijeti žalbu protiv pobijanog rješenja najkasnije do 24. svibnja 1998. godine do 12,30 sati (nedjelja, ali se radi o zakonskom roku određenom na sate, pa se ne produljiva na prvi naredni dan, kako je određeno čl. 83. st. 4. ZKP za rok određen na dane). Iz spisa suda prvoga stupnja i to prijemnog štambilja suda prvoga stupnja na žalbi, proizlazi da je žalitelj, putem branitelja, predao žalbu protiv pobijanog rješenja neposredno sudu prvog stupnja dana 25. svibnja 1998. godine u 8,30 sati. Slijedom iznietog, očito je da je žalba podnesena nakon isteka zakonom propisanog roka, pa je trebalo, temeljem čl. 398. st. 3. ZKP, žalbu odbaciti kao nepravodobnu.

Dulji rok za žalbu na rješenja od tri dana imamo u postupku prema maloljetnicima, tu je rok za žalbu osam dana, no tim rješenjima se u pravilu, odlučuje o suštini stvari.

Ako u Zakonu nije drukčije propisano, podnošenjem žalbe protiv rješenja odgađa se izvršenje rješenja protiv kojeg je podnesena žalba.⁶ U tijeku istrage, izjavljena žalba ne odgađa izvršenje rješenja kojima se: produljuje ili ukida mjera opreza, prema odredbi čl. 90. st. 7. ZKP; odbija prijedlog državnog odvjetnika koji je predložio primjenu mjera opreza, a istražni se sudac s tim prijedlogom nije složio, prema odredbi čl. 90. st. 8. ZKP; istražni sudac nije složi s prijedlogom državnog odvjetnika da se uhićenik zadrži, pa prijedlog odbije i uhićenik pusti na slobodu, prema odredbi čl. 99. st. 1. ZKP; istražni sudac ne složi s prijedlogom državnog odvjetnika za određivanje ili ukidanje pritvora, pa njegov prijedlog odbije čl. 104. st. 1. ZKP i dr.

Na pojedina rješenja, kao što je rješenje kojim se ukida jamstvo iako ono ne zadržavaju izvršenje, ipak takvo rješenje nema suspenzivni karakter jer se vežu na rješenje kojim se ukida pritvor, kako se navodi u odluci Vrhovnoga suda u kojoj stoji da iznos od 400.000,00 kn koji je sud utvrdio kao primjeren težini počinjenog kaznenog djela, osobnim i obiteljskim prilikama optuženika, te njegovom imovnom stanju, a koji je optuženik po donošenju pobijanog rješenja uplatio dana 16. listopada 2003. god., primjeren iznos jamstva, koji u cijelosti opravdava zamjenu za mjeru pritvora određenog iz osnove u čl. 102. st. 1. toč.

⁴ Čl. 104. st 1. ZKP

⁵ Iz odluke VSRH, II Kž-255/98 od 4. lipnja 1998.

⁶ Čl. 397. ZKP

1. ZKP. Međutim, treba reći da je sud prvog stupnja pogrešno postupio kada je nakon uplate jamstva od strane optuženika, a prije pravomoćnosti pobijanog rješenja istog pustio iz pritvora, jer je odluka o ukidanju pritvora trebala uslijediti tek po pravomoćnosti rješenja o prihvaćanju jamstva, bez obzira što je optuženik jamstvo platio. Naime, odredba članka 91. st. 2. u vezi čl. 90. st. 7. ZKP izrijeком navodi da žalba na rješenje o prihvaćanju jamstva ne zadržava njegovo izvršenje, no to istodobno ne znači da to rješenje ima suspenzivni karakter u odnosu na pravomoćno rješenje o određivanju pritvora, već o istom treba odlučiti posebnim rješenjem sukladno odredbama čl. 101. st. 2. i 4. u vezi s čl. 91. st. 1. ZKP, pri čemu državni odvjetnik i na to rješenje ima pravo žalbe u skladu s odredbom čl. 110. st. 1. i 2. ZKP.⁷

U tijek provođenja pojedinih istražnih radnji sud može donijeti rješenje kojim određuje zatvaranje osobe koja je odbila predati predmete koji se prema kaznenom zakonu imaju oduzeti ili koji mogu poslužiti pri utvrđivanju činjenica u kaznenom postupku, prema odredbi čl. 218. ZKP, a može izreći novčana kazna ili zatvor svjedoku koji je odbio svjedočiti, prema odredbi čl. 243. st. 3. ZKP, no žalbe na ta rješenja ne zadržavaju njihovo izvršenje.

U stegovnim postupcima prema pritvorenicima izjavljena žalba ne zadržava izvršenje rješenja koje donosi istražni sudac, sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća za stegovne prijestupe pritvorenika, prema odredbi čl. 116. ZKP.

Kod određivanja privremenih mjera izjavljena žalba ponekad ne zadržava izvršenje rješenja, što će biti u slučaju u kojim u kaznenom postupku, na prijedlog ovlaštenih osoba, prema odredbama koje vrijede za ovršni postupak sud odrediti privremenu mjeru osiguranja imovinskopravnog zahtjeva nastalog zbog počinjenja kaznenog djela, prema odredbi čl. 136. ZKP.

Ima i takvih rješenja kod kojih izjavljena žalba ne zadržava izvršenje rješenja, osim ako je sud drukčije odredio. To su posebna rješenja koje donosi sudac pojedinac ili predsjednik vijeća ako se pojavi sumnja u dopuštenost izvršenja sudske odluke ili u računanje kazne, ili ako u pravomoćnoj presudi nije odlučeno o uračunavanju pritvora⁸ ili prije izdržane kazne, ili to uračunavanje nije pravilno obavljeno, prema odredbi čl. 158. st. 2. ZKP.

3. RJEŠENJA PROTIV KOJIH JE ŽALBA DOPUŠTEN AKO NIJE ISKLJUČENA

Protiv rješenja istražnog suca i protiv drugih rješenja prvostupanjskog suda stranke i osobe čija su prava povrijeđena mogu podnijeti žalbu uvijek kad u Zakonu o kaznenom postupku nije izričito propisano da žalba nije dopuštena.⁹

U koliko je u Zakonu izričito propisano da protiv nekog rješenja žalba nije dopuštena, eventualna, pogrešna uputa suda o tome da stranka ipak ima pravo na žalbu ne može uspostaviti pravo koje inače ne postoji. Pa kada je prvostupanjski sud svojim rješenjem nakon

⁷ Iz odluke VSRH, II Kž-703/03 od 29. listopada 2003.

⁸ Točno je da je sud prvog stupnja u svojoj presudi pogrešno uračunao opt. S. vrijeme provedeno u pritvoru, radi se o očitijoj grešci u pisanju, koju pogrešku je ovaj sud drugog stupnja prilikom uračunavanja pritvora u izrečenu kaznu ispravio. Što se tiče vremena provedenog u pritvoru nakon ukidnog rješenja Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 21. ožujka 2000. godine iz spisa nije vidljivo kada je optuženi ponovno vraćen u pritvor, pa se to vrijeme u izrečenu kaznu ovom drugostupanjskom presudom nije moglo uračunati. Posebnim rješenjem u smislu odredbe čl. 158. st. 2. ZKP predsjednik vijeća suda prvog stupnja nakon što provjeri kada je optuženi vraćen u pritvor uračunat će to vrijeme u izrečenu kaznu. (Iz odluke VSRH, I Kž-446/00 od 25. listopada 2000.)

⁹ Čl. 395. st. 1. ZKP

izrečene nepravomoćne presude kojom je optuženika osudio zbog kaznenog djela iz čl. 92. KZ na kaznu zatvora u trajanju od pet godina, na temelju čl. 104. st. 3. ZKP, odbio kao neosnovan prijedlog branitelja optuženika za ukidanje pritvora, te strankama dao pravo na žalbu iako ona nije dopuštena, takva pogrešna uputa suda ne opravdava podnošenje žalbe koja po zakonu nije dopuštena, čemu u prilog govori i odredba čl. 395. st. 1. ZKP.¹⁰

Zakonom je izričito propisano da žalba nije dopuštena, protiv rješenja: kojim je određeno spajanje postupka ili kojim je odbijen prijedlog za spajanje,¹¹ kojim je određeno razdvajanje postupka ili kojim je odbijen prijedlog za razdvajanje postupka¹², kojim je sud odlučio o prenošenju mjesne nadležnosti, kad je nadležni sud iz stvarnih ili pravnih razloga spriječen da postupi¹³, u povodu sukoba nadležnosti¹⁴, kojim se zahtjev za izuzeće prihvaća¹⁵, kojim se zahtjev za izuzeće odbacuje¹⁶, kojim se dopušta povrat u prijašnje stanje¹⁷, na temelju kojega je trgovačko društvo ili druga pravna osoba dužna položiti sudu predujam za troškove oko sređivanja njezina knjigovodstva¹⁸, drugih odluka koje se odnose na održavanje reda u sudnici i upravljanje glavnom raspravom¹⁹, i kojim se odgađa glavna rasprava²⁰.

Protiv rješenja kojim se određuje pritvor neubrojivom počinitelju kaznenog djela, psihijatrijska ustanova nije ovlaštena podnijeti žalbu, kako se navodi u odluci Vrhovnoga suda Republike Hrvatske od 31. ožujka 2004. godine.²¹

Žalba protiv rješenja o oduzimanju predmeta u smislu odredbe čl. 463 ZKP, je dopuštena, jer nije izričito isključena, naime, odredba čl. 463. st. 5. ZKP, prema kojoj protiv odluke iz st. 2. i 3. čl. 463. ZKP vlasnik predmeta ima pravo na žalbu zbog nepostojanja zakonske osnove za oduzimanje predmeta, ne isključuje pravo stranke, u ovom slučaju državnog odvjetnika, na podnošenje žalbe, napose zbog drugih osnova zbog kojih se može pobijati rješenje, dakle ne samo zbog nepostojanja zakonske osnove za oduzimanje predmeta, kako pogrešno smatra prvostupanjski sud. Uostalom, odredbom čl. 395. st. 1. ZKP, na koju se s pravom poziva žalitelj, propisano je da protiv rješenja prvostupanjskog suda stranke i osobe čija su prava povrijeđena mogu podnijeti žalbu uvijek kad u zakonu nije izričito propisano da žalba nije dopuštena. Odredbom čl. 463. st. 5. ZKP, na koju se poziva prvostupanjski sud, samo je proširen krug osoba ovlaštenih na podnošenje žalbe protiv rješenja iz st. 2. i 3. čl. 463. ZKP, tako što je i vlasnik predmeta, neovisno je li riječ o optuženiku ili drugoj osobi, ovlašten na podnošenje žalbe protiv tog rješenja. U svakom slučaju odredbom st. 5. čl. 463. ZKP nije izričito propisano da strankama žalba nije dopuštena protiv odluke o oduzimanju predmeta, odnosno da je žalba dopuštena samo vlasniku predmeta, kako to smatra prvostupanjski sud. Zbog navedenih razloga, na temelju čl. 398. st. 3. ZKP, trebalo je ukinuti pobijano rješenje prvostupanjskog suda i predmet uputiti tom sudu na ponovno odlučivanje o

¹⁰ Iz odluke VSRH, II Kž-239/04 od 31. ožujka 2004.

¹¹ čl. 29. st. 8. ZKP

¹² čl. 30. st. 3. ZKP

¹³ čl. 31. ZKP

¹⁴ čl. 35. st. 2. ZKP

¹⁵ čl. 39. st. 4. ZKP

¹⁶ čl. 39. st. 5. ZKP

¹⁷ čl. 53. st. 4. ZKP

¹⁸ čl. 266. st. 3. ZKP

¹⁹ čl. 301. ZKP

²⁰ čl. 309. st. 3. ZKP

²¹ Protiv rješenja o određivanju pritvora protiv neubrojive osobe iz osnova navedenog u čl. 458. st. 1. ZKP, psihijatrijska ustanova u koju je upućen okrivljenik nije ovlaštena podnijeti žalbu, jer ona nije stranka u postupku, a niti su rješenjem njena prava povrijeđena, čl. 395. st. 1. ZKP. (Iz odluke VSRH, I Kž-319/04 od 31. ožujka 2004.)

žalbi državnog odvjetnika kao po zakonu dopuštenoj žalbi.²²

Jednako tako je dopuštena žalba protiv rješenja izvanraspravnog vijeća o prenošenju mjesne nadležnosti na drugi stvarno nadležni sud na području istog županijskog suda, jer nije izričito isključena, kako se navodi u odluci Vrhovnog suda Republike Hrvatske iz 2002. godine.²³

Protiv drugostupanjskih rješenja vijeća, bez obzira na fazu postupka u kojoj su donesena, što znači i tijekom istrage, redovni pravni lijek, žalba, nije dopušten.

Tako je pobijanim rješenjem izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Vukovaru prihvatilo žalbu branitelja okrivljenika preinačilo rješenje istražnog suca kojim je odbijen prijedlog za ukidanje pritvora tom okrivljeniku na način da je ukinulo pritvor protiv okrivljenika i odredilo da se on ima odmah pustiti na slobodu. Istraga se protiv imenovanog okrivljenika vodi zbog kaznenog djela iz čl. 173. st. 2. KZ, a pritvor mu je bio određen iz osnove u čl. 102. st. 1. toč. 4. ZKP. Protiv tog rješenja podnio je žalbu državni odvjetnik, s prijedlogom da se pobijano rješenje ukine. Žalba nije dopuštena. Pobijano rješenje doneseno je povodom žalbe okrivljenika protiv rješenja istražnog suca o odbijanju njegovog prijedloga za ukidanje pritvora, tj. izvanraspravno vijeće je odlučivalo u drugom stupnju. Slijedom iznesenog, izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Vukovaru odlučivalo je postupajući u drugostupanjskoj ulozi, pa bi dopuštanje prava žalbe protiv takovog rješenja značilo ustanovljavanje odlučivanja u trećem stupnju, što je suprotno odredbi čl. 395. st. 1. ZKP. Istina, odredba čl. 110. st. 4. ZKP predviđa pravo žalbe protiv rješenja vijeća o ukidanju pritvora, međutim, po prirodi stvari i sukladno čl. 395. st. 1. ZKP, to se odnosi na rješenje vijeća donesene u prvom stupnju, što ovdje nije slučaj. Kako, dakle, nema dvojbe da protiv drugostupanjskih rješenja vijeća, bez obzira na fazu postupka u kojoj su donesena, što znači i tijekom istrage, redovni pravni lijek tj. žalba nije dopušten, to ni pogrešna pravna uputa ne može ustanoviti pravo koje po zakonu nije dopušteno.²⁴

U drugom slučaju rješenjem istražnog suca od 5. svibnja 1999. godine određeno je provođenje istrage protiv okrivljenice zbog kaznenih djela iz čl. 224. st. 4. KZ i dr. U povodu žalbe okrivljenice, i prihvaćanjem te žalbe, izvanraspravno vijeće suda prvog stupnja odbilo je zahtjev oštećenika kao tužitelja za provođenje istrage protiv okrivljenice. Iz izloženog, dakle, proizlazi da je pobijano rješenje u okviru svoje drugostupanjske nadležnosti donijelo izvanraspravno vijeće iz čl. 20. st. 2. ZKP, što istovremeno znači da je izvanraspravno vijeće Županijskog suda postupalo u drugostupanjskoj ulozi, pa dopustiti pravo žalbe protiv takvog rješenja, značilo bi u stvari dopustiti i trećestupanjsko odlučivanje, što je suprotno odredbi čl. 395. st. 1. ZKP. Stoga, po ocjeni Vrhovnog suda Republike Hrvatske, nema dvojbe, da protiv drugostupanjskih rješenja vijeća, bez obzira u kojoj fazi postupka su donijeta, a posebice ukoliko su donijeta tijekom istrage, redovni pravni lijek, žalba nije dopuštena, što uostalom ne proizlazi ni iz pravne upute u odluci pobijanog rješenja.²⁵

²² Iz odluke VSRH, I Kž-260/00 od 16. kolovoza 2000.

²³ Protiv rješenja izvanraspravnog vijeća o prenošenju mjesne nadležnosti na drugi stvarno nadležni sud na području istog županijskog suda, žalba je dopuštena. Naime, prema čl. 395. st. 1. ZKP, protiv rješenja prvostupanjskog suda samo iznimno žalba nije dopuštena, kad je to zakonom izričito propisano. Pošto u ovom slučaju žalba protiv rješenja prvostupanjskog suda, donesenog na temelju čl. 32. st. 1. ZKP, nije zakonom izričito isključena, to je prema citiranom propisu žalba dopuštena. (Iz odluke VSRH, I Kž-189/02 od 13. kolovoza 2002.)

²⁴ Iz odluke VSRH, II Kž-743/01 od 18. listopada 2001.

²⁵ Iz odluke VSRH, IV Kž-90/99 od 18. studenog 1999.

4. RJEŠENJA PROTIV KOJIH ŽALBA U PRAVILU NIJE DOPUŠTENA ALI MOŽE BITI AKO JE TO IZRIČITO NAVEDENO

Prema odredbi čl. 395. st. 2. ZKP protiv rješenja vijeća donesenog prije i u tijeku istrage nije dopuštena žalba, ako Zakonom nije drukčije propisano. Ovim stavkom zakonodavac je riješio pitanje nedopuštenosti žalbe protiv rješenja donesenih prije i u tijeku istrage.

U tijeku istražnog postupka nije dopuštena žalba protiv rješenja izvanraspravnog vijeća, kojim je odbijen prijedlog oštećenika kao tužitelja za dopunu istrage. Naime, prema odredbi čl. 382. st. 2. ZKP/93, protiv rješenja vijeća donesenog prije i u tijeku istrage nije dopuštena žalba, osim ako je tim zakonom drukčije određeno. Kako se ovdje radi o zahtjevu za dopunu istrage o kojem je odlučivalo vijeće u smislu čl. 165. st. 3. u svezi čl. 167. st. 2. ZKP/93, a tom odredbom nije određeno da je žalba dopuštena, to je onda trebalo odbaciti žalbu oštećenika kao tužitelja, a pri tome se napominje da ni prema čl. 395. st. 2. novog Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine", broj 110/97) u situaciji kao što je konkretna, nije dopuštena žalba.²⁶

Jednako tako nije dopuštena žalba protiv rješenja izvanraspravnog vijeća županijskog suda kojim je to vijeće u povodu neslaganja istražnog suca s prijedlogom državnog odvjetnika za dopunu istrage, odbilo prijedlog državnog odvjetnika.²⁷

Kada se radi o određivanju pritvora, protiv rješenja izvanraspravnog vijeća suda drugoga stupnja kojim je, preinačenjem rješenja suda prvoga stupnja o ukidanju pritvora protiv optuženika, te istom optuženiku određen pritvor, žalba nije dopuštena.²⁸

Isto tako, protiv rješenja kojim se odbija prijedlog istražnog suca ili državnog odvjetnika za produljenje pritvora tijekom istrage, po odredbi čl. 106. st. 2. i 3. ZKP, nije dopuštena posebna žalba. Pa Vrhovni sud u jednoj svojoj odluci²⁹ navodi da temeljem čl. 110. st. 1. ZKP, žalbu protiv rješenja kojom se određuje, produljuje ili ukida pritvor mogu podnijeti okrivljenik, njegov branitelj i državni odvjetnik u roku od 48 sati. Međutim, u konkretnom slučaju ne radi se o rješenju koje ima u vidu citirana odredba čl. 110. st. 1. ZKP, jer je pritvor protiv okrivljenika ukinut zbog proteka roka od mjesec dana, za koliko je produljen posljednjim rješenjem suda prvog stupnja od 22. prosinca 2000. godine, broj Kv-962/00, odnosno zato jer prijedlog za produljenje pritvora nije prihvaćen. Protiv rješenja kojim se odbija prijedlog istražnog suca ili državnog odvjetnika za produljenje pritvora tijekom istrage, po odredbi čl. 106. st. 2. i 3. ZKP, nije dopuštena posebna žalba, što proizlazi

²⁶ Iz odluke VSRH, IV Kž-17/98 od 23. travnja 1998.

²⁷ Protiv rješenja izvanraspravnog vijeća (čl. 20. st. 2. ZKP) kojim je u povodu neslaganja istražnog suca s prijedlogom državnog odvjetnika da se poduzmu istražne radnje, odbijen prijedlog državnog odvjetnika, žalba nije dopuštena (čl. 395. st. 2. u vezi s čl. 432. st. 2. i 3. ZKP), pa je trebalo, na temelju odredbe čl. 399. ZKP, odbaciti žalbu državnog odvjetnika kao nedopuštenu. (Iz odluke VSRH, IV Kž-236/02 od 12. veljače 2003.)

²⁸ Pobijanim rješenjem izvanraspravno vijeće županijskog suda uvažilo je žalbu državnog odvjetnika i preinačilo odluku općinskog suda na način da je određen pritvor protiv optuženika u tijeku glavne rasprave koja se protiv njega vodi pred općinskim sudom zbog krivičnog djela iz čl. 155. st. 1. u svezi s čl. 146. st. 1. i 3. KZRH. Odredbe zakona o krivičnom postupku (čl. 382. do 387. ZKP) ne predviđaju mogućnost podnošenja redovnog pravnoga lijeka protiv odluke izvanraspravnog vijeća donesene u drugom stupnju, budući da je podnošenjem žalbe protiv odluke vijeća općinskog suda iscrpljen redovni pravni put i već osigurana dvostepenost u postupku preispitivanja valjanosti konkretne odluke. Zbog toga, bez obzira na pogrešnu pouku o pravu na žalbu koja je dana u pobijanom rješenju, podnesene žalbe optuženika nisu dopuštene, pa ih je kao takve trebalo odbaciti. (Iz odluke VSRH, II Kž-351/97 od 28. kolovoza 1997.)

²⁹ Iz odluke VSRH, II Kž-75/01 od 9. veljače 2001.

iz odredbe čl. 395. st. 2. ZKP, a u svezi već navedene odredba čl. 110. st. 1. ZKP.

I u drugom slučajevima kada izvanraspravno vijeće donosi rješenja u tijeku istrage, žalba na ta rješenja nije dopuštena, ako nije posebno navedeno da je dopuštena.

Prvo na podnošenje žalbe protiv rješenja o obustavi istrage imaju samo državni odvjetnik i oštećenik, pa u koliko žalbu na takvo rješenje podnese okrivljenik potrebno ju je odbaciti. Tako je pobijanim rješenjem izvanraspravno vijeće Županijskog suda, primjenom Zakona o općem oprost, na temelju čl. 201. st. 1. toč. 3. ZKP obustavilo je kazneni postupak protiv okr. D. V. zbog kaznenog djela oružane pobune iz čl. 235. st. 1. KZRH. Protiv tog rješenja žalbu je podnio okr. D. V. putem branitelja L. Š., odvjetnika iz Z., s prijedlogom da se pobijano rješenje ukine ili preinači, u skladu sa žalbenim navodima. Žalba nije dopuštena. Odredbom čl. 201. st. 3. ZKP u svezi s čl. 395. st. 2. ZKP izričito je propisano da protiv rješenja o obustavi istrage pravo na podnošenje žalbe imaju samo državni odvjetnik i oštećenik, a ne i okrivljenik, pa je njegova žalba nedopuštena. Stoga u opisanoj procesnoj situaciji, a s obzirom na citiranu odredbu čl. 201. st. 3. ZKP, žalba okr. D. V. nije dopuštena, pa ju je kao takovu valjalo odbaciti.³⁰

U Zakonu je izričito propisano da je dopuštena žalba protiv rješenja izvanraspravnog vijeća u povodu neslaganja istražnog suca s istražnim zahtjevom državnog odvjetnika za provođenje istrage, na temelju odredbe čl. 190. st. 2. ZKP, te žalba protiv rješenja o obustavi istrage i to samo državnog odvjetnika i oštećenika prema odredbi čl. 201. st. 3. ZKP.

5. RJEŠENJA KOJA SE NE MOGU POBIJATI POSEBNOM ŽALBOM ALI SE MOGU POBIJATI ŽALBOM NA PRESUDU

U stavku 3. čl. 395. ZKP navedena su ona rješenja protiv kojih nije dopuštena samostalna žalba, ta rješenja sud donosi radi pripremanja glavne rasprave i presude, a mogu se pobijati samo u žalbi na presudu.

Tako na rješenje raspravnog vijeća o odbijanju nekog dokaznog prijedloga posebna žalba nije dopuštena, kao što se navodi u dvije odluke koje slijede.

Suprotno tvrdnjama žalbe, po ocjeni Vrhovnog suda, kao suda drugog stupnja, pravilno je zaključio prvostupanjski sud da žalba protiv rješenja vijeća kojim se odbija dokazni prijedlog branitelja optuženika, u tijeku glavne rasprave, nije dopuštena. Naime, pogrešno smatra žalitelj da odlučivanje o dokaznom prijedlogu ne spada u sferu upravljanja glavnom raspravom. Isto iz razloga, jer to izričito proizlazi iz odredbe čl. 297. st. 3. ZKP, iz koje proizlazi da je odlučivanje o prijedlozima stranaka domena upravljanja glavnom raspravom. Kada se ta činjenica ima u vidu, onda je potpuno ispravan stav prvostupanjskog suda, da rješenje vijeća kojim se odbija dokazni prijedlog stranke u postupku, predstavlja rješenje kojim se upravlja glavnom raspravom. Stoga, a budući je odredbom čl. 301. st. 2. ZKP, izričito predviđeno da žalba protiv tih rješenja nije dopuštena, to ju je pravilno sud prvog stupnja odbacio, a u smislu odredbe čl. 386. ZKP, a sporna odluka vijeća može se pobijati u žalbi na presudu.³¹

U drugom primjeru državni odvjetnik u svojoj žalbi ističe da je prvostupanjski sud pogrešno postupio kada je u toč. 5.) pobijanog rješenja odbio dokazni prijedlog da se pribavi

³⁰ Iz odluke VSRH, I Kž-225/04 od 18. svibnja 2004.

³¹ Iz odluke VSRH, I Kž-496/01 od 5. srpnja 2001.

kazeta i preslušava snimka telefonskog razgovora između Ž.F. i opt. I.P. Naime, u konkretnom slučaju radi se o dokaznom prijedlogu ŽDO danom u smislu odredbe čl. 322. st. 1. ZKP, koji je sud temeljem čl. 322. st. 5. odbio. Na ovo rješenje prvostupanjskog suda stranke nemaju pravo žalbe, jer je isto podložno izmjenama i opozivu sve do okončanja glavne rasprave, te se sukladno odredbi čl. 395. st. 3. ZKP, isto može pobijati tek u žalbi na presudu. Stoga je žalba državnog odvjetnika nedopuštena. Slijedom izloženog, na temelju čl. 398. st. 3. ZKP riješeno je kao u izreci ovog rješenja.³²

6. ŽALBA PROTIV RJEŠENJA VRHOVNOG SUDA

U stavku 4. članka 395. ZKP navedena su ona rješenja protiv kojih žalba nije dopuštena. To su rješenja koja donosi Vrhovni sud Republike Hrvatske.³³

Pa tako nije dopuštena žalba protiv rješenja Vrhovnog suda o ukidanju ili produljenu pritvora, nakon ukidanja prvostupanjske presude i vraćanja predmeta sudu prvoga stupnja na ponovni postupak, kao što predviđa odredba čl. 388. st. 5. ZKP.

Ukidanjem pobijane presude kojom je optuženiku bila izrečena kazna zatvora u trajanju od šest godina prestao je postojati razlog za pritvor iz čl. 102. st. 1. ZKP, zbog kojeg je nakon izricanja prvostupanjske presude protiv optuženika pritvor bio određen. Kada ne postoje niti drugi razlozi za pritvor predviđeni u čl. 102. st. 1. ZKP, budući je još tijekom istrage protiv optuženika pritvor bio ukinut, u takvoj procesnoj situaciji trebalo je na temelju čl. 388. st. 5. ZKP u svezi čl. 101. st. 2. ZKP protiv optuženika ukinuti pritvor.³⁴

U drugom slučaju, pobijanim rješenjem, na temelju čl. 386. ZKP odbačena je kao nedopuštena žalba optuženika protiv rješenja Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 14. siječnja 1999. godine broj II Kž-19/99. Protiv tog rješenja žalbu je podnio optuženik osobno, s prijedlogom da se pobijano rješenje preinači, i odluči o žalbi. Iz izloženog proizlazi da je optuženik žalbu u stvari podnio protiv rješenja Vrhovnog suda Republike Hrvatske, a iz izričite zakonske odredbe čl. 395. st. 4. ZKP proizlazi, da protiv rješenja Vrhovnog suda Republike Hrvatske žalba nije dopuštena. Slijedom izloženog, pravilno je prvostupanjski sud takovu žalbu odbacio kao nedopuštenu, slijedom čega nije bilo ni osnova da se uvaži žalba optuženika na pobijano rješenje, pa je ona kao takova odbijena, sukladno čl. 398. st. 3. ZKP.³⁵

Izuzetak od pravila da žalba na rješenja koja donosi Vrhovni sud Republike Hrvatske nije dopuštena, imamo u slučaj kad vijeće Vrhovnog suda odlučujući prema odredbi članka 104. stavku 4. i 5. ZKP odredi pritvor okrivljeniku protiv kojega ranije nije bio određen pritvor, na to rješenje žalba je dopuštena, a o njoj također odlučuje vijeće Vrhovnog suda, ali sada sastavljeno od petero sudaca.

³² Iz odluke VSRH, I Kž-725/01 od 31. listopada 2001.

³³ Pobijano rješenje donijelo je vijeće Vrhovnog suda Republike Hrvatske, odlučujući u povodu žalbe optuženika protiv rješenja Županijskog suda u Zagrebu, kojim je protiv optuženika produljen pritvor. Protiv tog rješenja nije dopuštena žalba, kako je to propisano u čl. 395. st. 4. ZKP, neovisno o tome što je stranci u prvostupanjskom rješenju dana pogrešna uputa, jer ista nije obvezujuća, poglavito iz razloga, jer je žalba uložena po branitelju optuženika, odvjetnici, kao pravu vičnoj osobi. Stoga je trebalo riješiti kao u izreci, na temelju čl. 398. st. 3. ZKP, Iz odluke VSRH, I Kž-219/02 od 14. ožujka 2002.

³⁴ Iz odluke VSRH, I Kž-658/99 od 19. siječnja 2000.

³⁵ Iz odluke VSRH, I Kž-199/99 od 1. travnja 1999.

7. ODLUKE SUDA O ŽALBI NA RJEŠENJE

O žalbi protiv rješenja koja donosi prvostupanjski suda odlučuje drugostupanjski sud na javnoj sjednici vijeća, ako Zakonom o kaznenom postupku nije drukčije propisano.

Rješenje se može žalbom pobijati iz svih žalbenih osnova iz kojih se može pobijati i presuda, međutim, po službenoj dužnosti rješenja se ne ispituju tako široko kao presude protiv kojih je podnesena žalba. Po službenoj dužnosti, u povodu podnesene žalbe na rješenje sud ispituje samo stvarnu nadležnost sud, utvrđuje je li rješenje donijelo ovlašteno tijelo, te je li na štetu optuženika povrijeđen Kazneni zakon, a od bitnih povreda odredaba kaznenog postupka još i onu iz čl. 367. st. 1. toč. 11. ZKP.

Prije izmjena i dopuna ZKP iz 2002. godine donesena rješenja sud je po službenoj dužnosti ispitivao daleko uže, nego je to danas. Ispitivanje rješenja po službenoj dužnosti zbog povrede zakona i bitne povrede odredaba kaznenog postupka iz čl. 367. st. 1. toč. 11. ZKP uvedeno je u novelom Zakona o kaznenom postupku.³⁶ Nakon donošenja tih izmjena rješenja se češće ukidaju zbog bitnih povreda odredaba kaznenoga postupka, osobito zbog toga što donesena rješenja nemaju razloge o odlučnim činjenicama, ili zbog toga što je izreka rješenja proturječna njegovim razlozima, kao što ćemo nastavno vidjeti.

Kada rješava o žalbi na rješenje, sud može rješenjem odbaciti žalbu kao nepravodobnu ili kao nedopuštenu³⁷, odbiti žalbu kao neosnovanu ili prihvatiti žalbu i rješenje preinačiti ili ukinuti i prema potrebi predmet uputiti na ponovno odlučivanje.³⁸

Sud drugoga stupnja kada rješava o žalbi može pobijano rješenje ukinuti u cijelosti, ako to smatra opravdanim, a može ga ukinuti i samo djelomično.

Vrhovni sud je pobijano rješenje ukinuo djelomice, a u svojoj odluci³⁹ navodi da odredba čl. 523. ZKP/93. ne daje ovlasti sudu da odlučuje o redu prvenstva u izručenju na temelju kriterija iz st. 1. ovoga članka, već je to u nadležnosti ministra pravosuđa uprave i lokalne samouprave Republike Hrvatske, a sud u svojoj odluci odlučuje samo o tome da li su ispunjene pretpostavke za izručenje iz čl. 512. ZKP/93. i ništa drugo. Kada sud utvrdi da je udovoljeno zakonskim pretpostavkama za izručenje, predmet dostavlja Ministarstvu pravosuđa i uprave koje će odlučiti o izručenju, a onda i redu prvenstva o izručenju. To pravo sudu ne daje ni odredba čl. 17. Europske konvencije o izručenju na kojoj se temelji odluka Vrhovnog suda i odluka prvostupanjskog suda, jer je to pravo u nadležnosti Ministarstva pravosuđa, a ne suda, jer smisao odredaba ZKP o izručenju svodi se na postupanje suda, ali samo u pogledu toga da li su ispunjene pretpostavke za izručenje. Točno je da odredba čl. 17. Europske konvencije govori koje će se okolnosti uzeti u obzir prilikom odluke o izručenju,

³⁶ Novelom od 21. svibnja 2002. godine (NN, br. 58/02).

³⁷ Prema čl. 382. st. 2. ZKP/93 protiv rješenja vijeća donesenih prije i u tijeku istrage žalba nije dopuštena, osim ako odredbama zakona izričito nije drukčije određeno. Kako je pobijano rješenje doneseno od strane izvanraspravnoga vijeća Županijskog suda u Požegi u povodu neslaganja istražnog suca sukladno čl. 365. st. 3. ZKP/93, a u citiranoj zakonskoj odredbi nije izričito predviđeno pravo na podnošenje pravnoga lijeka protiv takve odluke, to je žalba državnoga odvjetnika očito nedopuštena. U vezi s tim, u pobijanom rješenju pravilno nije dana niti pouka o pravnom lijeku. Zbog toga, a ne ulazeći u pravilnost pobijane odluke, trebalo je žalbu kao nedopuštenu odbaciti i na temelju čl. 398. st. 3. ZKP/97 odlučiti kao i u izreci ovoga rješenja. Iz odluke IV Kž-196/01 od 30. siječnja 2002.

³⁸ Čl. 398. st. 3. ZKP

³⁹ Iz odluke VSRH, I Kž-463/03 od 27. svibnja 2003.

ako to izručenje zatraže u isto vrijeme više država, ali iz te odredbe se ne može zaključiti da će o tome odlučiti sud, a sudska nadležnost je određena u drugome pravcu, a ne u određivanju reda prvenstva o izručenju. Iz iznesenih razloga valjalo je odlučiti kao u izreci, ukinuti prvostupanjsko rješenje u dijelu kojim je odlučeno da prednost za izručenje okrivljenika ima molba Republike Italije, dok se u odnosu na ostali dio rješenja utvrđuje da je udovoljeno zakonskim pretpostavkama za izručenje okrivljenika nadležnim pravosudnim tijelima Republike Italije i Bosne i Hercegovine. a na temelju čl. 398. ZKP.

U drugom slučaju rješenje je ukinuto u cijelosti jer Vrhovni sud nije mogao prihvatiti zaključak suda prvog stupnja da su ispunjeni uvjeti iz čl. 138.b) st. 1. ZKP pod kojima stvari i novac dobiven prodajom stvari postaje vlasništvo Republike Hrvatske, pa se novac unosi u proračunska sredstva Republike Hrvatske. Na taj način postupa se samo sa stvarima i novcem dobivenim prodajom stvari ako je kod okrivljenika pronađena tuđa stvar, a ne zna se kome ona pripada, pa se vlasnik ne javi u roku godine dana otkada je javnim putem pozvan nepoznati vlasnik ili ako se radi o stvarima ili novcu koji pripada odbjeglom ili nepoznatom počinitelju kaznenog djela. Međutim, kada su u pitanju predmeti koji su tijekom postupka privremeno oduzeti, kao u konkretnom slučaju, oni se prema odredbi čl. 138.c) uvijek vraćaju vlasniku ili posjedniku, ako vlasnik nije poznat. Nesporno je da je novac privremeno oduzet žalitelju. Iz navoda žalbe jasno proizlazi da je on zainteresiran za povrat novca. Njegova tvrdnja da je dolazio u računovodstvo suda i tražio predaju novca, ali u tome nije uspio jer mu je rečeno da u blagajni nema novca, nalazi potvrdu i u službenoj zabilješci računovodstva Županijskog suda u Zagrebu koja se nalazi na listu 689 spisa. Iz te zabilješke proizlazi da u sudskom depozitu nedostaje kunski iznos od 2.205,50 kn, koji je prema rješenju istog suda broj Kv-I-847/02 trebalo vratiti optuženiku. Prema tome ne može se uzeti da je osuđenik nedostupan sudu, što bi moglo opravdati primjenu čl. 138. st. b) u svezi s čl. 138.a) st. 4. ZKP, nego se primjenom čl. 138.c) novac ima vratiti žalitelju. Iz naprijed iznesenih razloga valjalo je prihvatiti žalbu osuđenika i na temelju čl. 398. st. 3. ZKP ukinuti pobijano rješenje.⁴⁰

Do ukidanja rješenja zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka uglavnom dolazi zbog toga što je izreka rješenja proturječna razlozima, pa je tako u izreci jednog pobijanog rješenja⁴¹ navedeno je da se daje suglasnost sudbenim vlastima SR Njemačke, da bi istu suglasnost uz molbu za izručenje Đ.N., s tamo pobliže navedenim podacima identiteta, podnijeli sudbenim vlastima Republike Austrije. Najprije se ističe da je davanje suglasnosti prema odredbi čl. 520. i 521. Zakona o krivičnom postupku (1993.) u nadležnosti ministra pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, pa je takvom izrekom sud prvog stupnja prekoračio okvire svoje stvarne nadležnosti s jedne strane, dok je s druge strane izreka ostala nerazumljiva jer u njoj nema izričitih navoda da li je udovoljeno zakonskim pretpostavkama za ponovno izručenje trećoj zemlji ili takvim pretpostavkama nije udovoljeno. Izreka pobijanog rješenja proturječna je razlozima rješenja. Naime, njome se daje suglasnost trećoj državi, SR Njemačkoj, da bi istu suglasnost uz molbu za izručenje podnijela državi u koju je stranac izručen, Republici Austriji. Međutim, suglasnost ministra pravosuđa, uprave i lokalne samouprave kao akt izvršne vlasti ovisi, ne samo na postojanju zakonskih pretpostavki za tzv. reekstradiciju, nego i na drugim činjenicama i okolnostima, te diskrecijskoj ocjeni, pa i razlozi o tome spadaju u taj, u takav akt. Razlozi pobijanog rješenja, međutim, samo su na tragu i u pravcu ustanovljavanja zakonskih pretpostavki za takvo, daljnje izručenje. Njima se, naime, najprije obrazlaže izručenje stranca Đ.N. sudbenim vlastima Republike Austrije zbog kaznenih djela iz čl. 27. i dr. Zakona o opojnim drogama Republike Austrije i dalje samo obrazlaže molba treće države, SR Njemačke, za daljnje izručenje zbog kaznenih djela iz čl.

⁴⁰ Iz odluke VSRH, I Kž-142/04 20. travnja 2004.

⁴¹ Iz odluke VSRH, I Kž-709/02 od 4. rujna 2002.

263. i dr. Kaznenog zakona SR Njemačke, koje se, istina, uspoređuju s odredbama čl. 224. i dr. Kaznenog zakona Republike Hrvatske, ali se ne obrazlaže postojanje ili nepostojanje ostalih odlučnih činjenica u smislu čl. 2. do čl. 14. Europske konvencije. Na opisani način izreka prvostupanjskog rješenja je proturječna iznijetim razlozima u tom rješenju.

U drugom slučaju rješenje je ukinuto zbog istih razloga, zato jer je njegovom izrekom odbijen istražni zahtjev kao neosnovan, iako se u razlozima rješenja potvrđuje istinitost navoda istražnog zahtjeva da je osumnjičenik potpisao i kod javnog bilježnik ovjerio anekse kupoprodajnih ugovora za dva pobliže navedena stana, koji su u zemljišnim knjigama bili upisani na ime i vlasništvo oštećenika, te iako državno pravobraniteljstvo nije dalo pozitivno mišljenje o pravnoj dopustivosti takvog raspolaganja stanovima, odnosno unatoč tome što se to pravobraniteljstvo u parnici za priznavanje prava na otkup stanova protivilo tužbenom zahtjevu, što sve govori o osnovanoj sumnji da je ostvaren objektivni učin kaznenog djela iz čl. 337. KZ. Jedino što u dokazima i podacima ponuđenim uz istražni zahtjev nije postojao još i dokaz za tvrdnju da je Gradsko poglavarstvo već prije bilo odnijelo odluku o zabrani prodaje tih stanova, zato jer nisu vlasništvo Grada R. Međutim, unatoč takvim razlozima sud prvog stupnja zaključio je da podaci iz spisa ne upućuju na zaključak o postojanju osnovane sumnje da je osumnjičenik počinio kazneno djelo koje mu se stavljalo u istražnom zahtjevu na teret. Po ocjeni suda drugog stupnja time je ostvareno proturječje između izreke pobijanog rješenja i njegovih razloga.⁴²

Slijedeći najčešći razlog ukidanja rješenja zbog bitne povrede odredaba kaznenoga postupka iz čl. 367. st. 1. toč. 11. ZKP sudovi ostvaruju na taj način da donesena rješenja nemaju razloge o odlučnim činjenicama, pa je tako u obrazloženju pobijanog rješenja kojim je odbačen zahtjev osuđenika radi ponavljanja kaznenog postupka, prvostupanjski sud samo reproducira zahtjev osuđenika konstatirajući pritom da nije utemeljen na razlozima iz čl. 392. st. 1. toč. 4. ZKP/93. Međutim, prilikom iznošenja razloga zbog kojih odbacuje zahtjev za ponavljanje kaznenog postupka prvostupanjski sud samo konstatira da su iznijeti razlozi na koje se osuđenik poziva u svom zahtjevu za ponavljanje postupka bili sudu poznati u vrijeme donošenja presude. Takovo obrazloženje nije prihvatljivo, jer prvostupanjski sud prilikom odbačaja zahtjeva mora točno navesti kada su i u kojoj fazi postupka iznijeti dokazi na koje se u svom zahtjevu za ponavljanje postupka poziva osuđenik, kako bi se tek potom mogla valjano obrazložiti odluka o odbačaju takovog zahtjeva. Pritom treba uspoređivati sadržaj okolnosti i činjenica koje proizlaze iz predloženog dokaza na koje se poziva osuđenik u svom zahtjevu sa isto takovim sadržajem dokaza na koje se osuđenik pozivao tijekom prvostupanjskog a i drugostupanjskog postupka, kako bi tek potom bio u mogućnosti ocijeniti predložene dokaze i donošenja odluke primjenom odredbe čl. 392. st. 1. ZKP/93. Obzirom da prvostupanjski sud tako nije postupio to pobijano rješenje nema razloge o odlučnim činjenicama, o odbačaju zahtjeva za ponavljanje kaznenog postupka, čime je počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 354. st. 1. toč. 11. ZKP/93.⁴³

U drugom slučaju prvostupanjski sud je u izreci pobijanog rješenja naveo da se pritvor četvorici okrivljenika produljuje iz osnove u čl. 102. st. 1. toč. 1., 3. i 4. ZKP, da bi u obrazloženju istog rješenja pritvorski osnov iz čl. 102. st. 1. toč. 1. ZKP, obrazložio samo u odnosu na jednog okrivljenika a ne i na ostale okrivljenike, za koje obrazlaže postojanje samo pritvorskih osnova iz čl. 102. st. 1. toč. 3. i 4. ZKP. Stoga je ovaj sud našao da je u konkretnom slučaju izreka pobijanog rješenja proturječna razlozima rješenja, pa se isto za sada ne može ispitati jer ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama relevantnim za odlučivanje

⁴² Iz odluke VSRH, IV Kž-235/02 od 8. siječnja 2003.

⁴³ Iz odluke Županijski sud u Koprivnici, Kž-106/98 od 16. lipnja 1998.

o egzistentnosti pritvorskog osnova iz čl. 102. st. 1. toč. 1. ZKP na strani okrivljenika.⁴⁴

U trećem slučaju iako se jamčevina koja glasi na svotu novca, prema čl. 92. ZKP određuje s obzirom na težinu kaznenog djela, osobne i obiteljske prilike okrivljenika, odnosno osobe koja daje jamstvo, sud je prilikom odlučivanja o prijedlogu za određivanje jamstva cijenio samo način počinjenja kaznenog djela i njegovu težinu, pa to rješenje nema razloga o odlučnim činjenicama radi čega se i nije moglo ispitati. Na opisani način prvostupanjski sud počinio bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz čl. 367. st. 1 toč. 11. ZKP, na koju drugostupanjski sud pazi po službenoj dužnosti.⁴⁵

8. KOJE SE ODREDBE ZKP PRIMJENJUJU NA POSTUPAK PO ŽALBI PROTIV RJEŠENJA

Prema odredbi čl. 399. ZKP, na postupak o žalbi protiv rješenja sud će primijeniti odredbe članka koje govore o pravu na podnošenje žalbe⁴⁶, reguliraju odricanje i odustanak od podnesene žalbe, te nemogućnost njihovog opoziva⁴⁷, govore o sadržaju žalbe i o osnovama iz kojih se žalba može pobijati⁴⁸, reguliraju postupak o žalbi, osim one po kojoj se o sjednici vijeća obavještava državni odvjetnik⁴⁹, govore o zabrani *reformatio in peius*⁵⁰ i tretiraju primjenu načela *beneficium cohaesionis*⁵¹.

Prilikom odluke suda o žalbi na rješenje o toj sjednici vijeća ne obavještava se državni odvjetnik niti okrivljenika i njegovog branitelja jer se temeljem odredbe čl. 399. ZKP na postupak po žalbi protiv rješenja ne primjenjuje odredba članka 373. st. 2. i čl. 374. ZKP⁵².

Izuzetak od ovoga pravila imamo prilikom odlučivanja o daljnjoj primjeni mjere pritvora nakon predaje optužnice sudu, tada se na sjednicu vijeća pozivaju državni odvjetnik i branitelj, a po ocjeni vijeća i okrivljenik, odnosno pritvorenik, na temelju izričite odredbe čl. 105. st. 1. ZKP. Tako je Vrhovni sud uvidom u spis predmeta, utvrdio je da s pravom žalitelj ističe da nije bio uredno obaviješten o sjednici vijeća prvostupanjskog suda prilikom odlučivanja o daljnjoj primjeni mjere pritvora nakon podignute optužnice u smislu čl. 105. ZKP. Naime, u spisu je podatak da je prvostupanjski sud pokušao obavijestiti branitelja na način da ga je putem telefona pokušao kontaktirati i obavijestiti o sjednici ali je obavijest bila bezuspješna jer nije zatečen u svom uredu niti se javljao na telefon, iz čega proizlazi da sud nije uopće dobio telekomunikacijski kontakt s braniteljem radi predaje obavijesti koji kontakt je potreban kako bi se smatralo da je dostava uredna. U konkretnom slučaju prvostupanjski sud počinio je povredu odredaba kaznenog postupka iz 367. st. 1. toč. 3. u vezi čl. 105. st. 1. u vezi čl. 399. ZKP, jer na sjednicu izvanraspravnog vijeća nije uredno pozvao branitelja.⁵³

⁴⁴ Iz odluke VSRH, I Kž-390/02 od 12. lipnja 2002.

⁴⁵ Iz odluke VSRH, I Kž-297/03 od 12. svibnja 2003.

⁴⁶ Čl. 362. ZKP

⁴⁷ Čl. 364. ZKP

⁴⁸ Čl. 365. do čl. 370. ZKP

⁴⁹ Čl. 373. st. 1., 2. i 4. ZKP

⁵⁰ Čl. 381. ZKP

⁵¹ Čl. 383. ZKP

⁵² U pogledu zahtjeva istaknutog u žalbi za pozivanje branitelja na sjednicu vijeća na kojoj će se odlučivati o podnesenoj žalbi, napominje se da se temeljem odredbe čl. 399. ZKP na postupak po žalbi protiv rješenja ne primjenjuje odredba članka 374. ZKP. Slijedom iznesenog, a na temelju čl. 398. st. 3. ZKP valjalo je odlučiti kao u izreci ovog rješenja. Iz odluke VSRH, II Kž-149/05 od 11. ožujka 2005.

⁵³ Iz odluke VSRH, II Kž-244/04 od 2. travnja 2004.

U postupku o žalbi na rješenje primjenjuju se odredbe o odricanju i odustanku od žalbene na presudu, tako da žalitelj i od podnesene žalbe na rješenje može odustati, pa je u jednom slučaju Vrhovni sud utvrdio da je žalba nedopuštena jer je odredbom čl. 399. ZKP propisano da će se na postupak po žalbi na rješenje primjenjivati samo odredba čl. 364. st. 3. ZKP, a ne i čl. 364. st. 1. i 2. ZKP, to se ima smatrati da branitelj koji je podnio žalbu može od iste odustati, a u konkretnom slučaju je i u podnesku o povlačenju žalbe naglašeno da je to prijedlog okrivljenika. Branitelj ima pravo disponirati s odlukom o tome da li će podnijetu žalbu na rješenje povući, a propisi iz čl. 364. st. 1. i 2. ZKP ne odnose se na postupak po žalbi protiv rješenja jer se prema čl. 399. ZKP u postupku o žalbi primjenjuju odredbe čl. 362., čl. 364. st. 3., čl. 365. do čl. 371., čl. 373. st. 1., 3. i 4. te čl. 381. i čl. 383. ovog Zakona. Slijedom svega iznesenog, žalba optuženika podnesena po branitelju je bespredmetna pa je stoga valjalo, temeljem čl. 398. st. 3. ZKP, riješiti kao u izreci ovog rješenja.⁵⁴

Načelo *beneficium cohaesionis* primjenjuje se i postupku u povodu podnesene žalbe na rješenje, jednako kao i u povodu odluke suda u povodu žalbe na presudu. Tako je sud kod odluke o pritvoru zaključio, sukladno odredbi čl. 106. st. 2. ZKP, da se pritvor okrivljenicima može produljiti za samo još jedan mjesec, budući su žalitelji u pritvoru već dva mjeseca. Tek ukoliko se istraga iz objektivnih razloga ne bude mogla dovršiti za slijedećih mjesec dana, pod pretpostavkama iz čl. 106. st. 3. ZKP, izvanraspravno vijeće može na prijedlog istražnog suca ili državnog odvjetnika produljiti pritvor za još najviše tri mjeseca. Kako je povodom žalbi okr. M. B. i okr. B. K. utvrđeno da razlozi zbog kojih nema mjesta produljenju pritvora za daljnja dva mjeseca, postoje i u odnosu na pritvorenike koji nisu podnijeli žalbe, to je primjenjujući načelo *beneficium cohaesionis* temeljem čl. 383. ZKP u svezi čl. 399. ZKP, trebalo istovjetno odlučiti i u odnosu na okr. A. Š., okr. S. F., okr. N. S. i okr. M. Č.⁵⁵

U povodu podnesene žalbe na rješenje sud je dužan voditi računa o zabrani *reformatio in peius*, zabrani preinačenja na gore, ako je izjavljena žalba samo u okrivljenikovu korist. U koliko se na rješenje o produljenu pritvora žalio samo okrivljenik sud mu ne može pritvor odrediti po drugoj pritvorskoj osnovi. Tako Vrhovni sud na vodi da kako je nepravomoćnom presudom optuženik proglašen krivim zbog kaznenog djela iz čl. 173. st. 1. KZ i sud prvog stupnja je vezan takvom svojom odlukom, za koje djelo je propisana kaznena sankcija novčana kazna ili kazna zatvora do jedne godine, onda pobijanim rješenjem nije bilo zakonskih osnova produljiti pritvor protiv njega po toč. 3. st. 2. čl. 102. ZKP/97, jer je odredbom čl. 102. st. 3. ZKP propisana mogućnost određivanja, odnosno produljivanja pritvora po toj pritvorskoj osnovi samo protiv počinitelja kaznenog djela protiv imovine ili drugog kaznenog djela (o tome je za sada riječ u ovom slučaju) za koje je prema zakonu moguće izreći kaznu zatvora preko tri godine, a to, međutim, nije moguće za djelo iz čl. 173. st. 1. KZ. Kako na to s pravom ukazuje optuženik u žalbi, a samo po njegovoj žalbi, zbog zabrane *reformatio in peius*, nije moguće određivanje pritvora po drugom pritvorskom osnovu.⁵⁶

⁵⁴ Iz odluke VSRH, II Kž-234/04 od 31. ožujka 2004.

⁵⁵ Iz odluke VSRH, II Kž-182/04 od 11. ožujka 2004.

⁵⁶ Iz odluke VSRH, II Kž-149/99 od 15. ožujka 1999.